

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету харчових
технологій та управління якістю
продукції АПК

_____ Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації

протокол № 12 від “17” квітня 2025 р. Завідувач
кафедри _____ Світлана ХАРЧЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП «Харчові технології»

_____ Олександр САВЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Українська мова за професійним спрямуванням»

Галузь знань G «Інженерія, будівництво та виробництво»

Спеціальність G13 «Харчові технології»

Освітня програма «Харчові технології»

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробники: професор кафедри журналістики та мовної комунікації,
докт. філол. наук, проф. Левченко Т.М.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

ОК «Українська мова за професійним спрямуванням» є одним із базових для формування професійної компетенції студентів, оскільки мова є одним із основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен володіти високою загальною культурою і культурою спілкування, уміти висловлюватися точно, логічно й виразно, оперувати фаховою термінологією. Вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» сприяє формуванню мовної, мовленнєвої, лексикографічної, риторичної компетенцій майбутніх фахівців, оптимальному використанню мовних засобів як в писемній, так і усній професійній комунікації. Засвоєні знання та уміння з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є основою для ефективного сприйняття відомостей з інших галузей знань, розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	G13 «Харчові технології»	
Освітня програма	«Харчові технології»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	Заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	- год.	- год
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год
Лабораторні заняття	- год.	
Самостійна робота	90 год.	84 год
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – сформувати професійну лінгвістичну та комунікативну компетенції здобувача освіти – фахівця будь-якої спеціальності, що засвідчує високий рівень його професійних знань, комунікативних умінь, ціннісних орієнтацій, загальної

гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для майбутньої професійної діяльності, а також розширити та поглибити загальномовну підготовку студентів; сформувати систему знань з української професійної мови, фахової термінології як основи професійної мови та стилістики службових документів; засвоїти науковий стиль як функційний різновид національної літературної мови в межах обраної галузі знань; сформувати вміння та навички з різних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії у процесі навчання, що передбачає застосування комплексу теорій та методів визначення міцності, стійкості, деформативності, моделювання, посилення будівельних конструкцій; подальшої безпечної експлуатації, реконструкції, зведення та монтажу будівель та інженерних споруд; застосування систем автоматизованого проєктування у галузі будівництва.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02 – Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК03 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07 – Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК08 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК09 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК11 – Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК09 – Здатність здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою.

ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин												
		денна форма							заочна форма					
		тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
				л	п	лаб	ін д	с. р		л	п	лаб	ін д	с.р
1			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Змістовий модуль 1. <i>Вступ. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування</i>													
Тема 1. Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця		1-2	14		4			10	12		2			10
Тема 2. Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ		3-4	14		4			10	10					10
Тема 3. Професійна термінологія у фаховій діяльності		5-6	14		4			10	10					10
Тема 4. Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності		7-8	14		4			10	10					10
Разом за змістовим модулем 1		-	56		16			40	42		2			40
	Змістовий модуль 2. <i>Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми</i>													
Тема 5. Писемна ділова комунікація. Класифікація документів		9-10	19		4			15	12		2			10
Тема 6. Документація з кадрово-контрактних питань		11-12	19		4			15	12		2			10
Тема 7. Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт		13-14	19		4			10	10					10
Тема 8. Граматична нормативність		15	12		2			10	4					4

професійного спілкування													
Разом за змістовим модулем 2	-	64		14			50	38		4			34
Разом годин	-	120		30			60	90		6			84

3. Теми лекцій

Відсутні за навчальним планом

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	4
2	Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	4
3	Професійна термінологія у фаховій діяльності	4
4	Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	4
5	Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	4
6	Документація з кадрово-контрактних питань	4
7	Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	4
8	Граматична нормативність ділового спілкування	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	10
2	Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	10
3	Професійна термінологія у фаховій діяльності	10
4	Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	15
5	Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	10
6	Документація з кадрово-контрактних питань	10
7	Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	10
8	Граматична нормативність ділового спілкування	15
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне і письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання;
- метод проєктного навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Вступ. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування		
Практична робота 1. Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	20
Практична робота 2. Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Практична робота 3. Професійна термінологія у фаховій діяльності	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Практична робота 4. Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	20
Самостійна робота 1. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Модульна контрольна робота 1		30

Всього за модулем 1		100
Модуль 2. <i>Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми</i>		
Практична робота 5. Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва. класифікацією документів	10
Практична робота 6. Документація кадрово-контрактних питань	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Практична робота 7. Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Практична робота 8. Граматична нормативність ділового спілкування	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	10
Самостійна робота 2. Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми	ПРН03 – Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою. ПРН13 – Здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури та будівництва.	30
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедайннів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, есе, дописи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn) –
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4170>

- *посилання на цифрові освітні ресурси:*

1. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України <https://speakukraine.net/#project>;

2. Курс «Українська за 27 уроків»
<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainska-za-27-urokiv/>;

3. Тренажер з правопису української мови <https://webpen.com.ua/>

4. Онлайн курс “Українська мова” від освітнього проєкту “Education Era” <https://webpen.com.ua/>;

5. Курс лекцій про мову від Ірини Фаріон
<https://www.youtube.com/@StudioFarion>;

- *підручники, навчальні посібники, практикуми:*

1. Литвинська С.В., Сібрук А.В., Онуфрійчук Г.І., Стецик Х.М. Ділова українська мова: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2021. 124 с.

2. Литвинська С.В. Діловий протокол та етика спілкування : навч.-метод. посіб. Київ: Талком, 2024. 160 с.

3. Культура наукової мови та комунікації: практикум / С. В. Литвинська, О.Ю. Приходько, А.В. Сібрук, Х.М. Стецик. Київ: НАУ, 2024. 48 с.

4. Ділова українська мова: практикум / уклад.: С.В. Литвинська, Т.М. Дячук, Х.М. Стецик, Г.І. Онуфрійчук, Л.А. Добровольська. Київ: НАУ, 2022. 83 с.

5. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2023. 536 с.

- *методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:*

Ділова українська мова: метод. рекоменд. до самостійної роботи / автори: Т.М. Дячук, Н.О. Сенчило-Татліліоглу, С.В. Литвинська, Л.А. Добровольська. К.: НАУ, 2021. 48 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України. Чинний від 25 квітня 2019 року, № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 21.
3. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». Чинний від 01.09.2021. URL: <https://zakon.help/article/nacionalnii-standart-dstu-41632020-derzhavna?menu=82>.
4. Блашків О. В., Вількова Т. Т., Коноплицька О. І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Тернопіль, 2022, 250 с.
5. Динікова Л. Ш. Українська мова за професійним спрямуванням (для студентів технічних спеціальностей): навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 137 с.
6. Дячук Т. М., Литвинська С.В. Неологізми у віртуальному дискурсі, їхня структурно-семантична характеристика. *Мовні та концептуальні картини світу*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2024. Вип. 2 (76). С. 181-196.
7. Дячук Т. М., Литвинська С. В., Добровольська Л. А. Роль мови під час війни. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Випуск 27. Том 2. <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/27-2023>
8. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. Київ : КНТ, ЦУЛ, 2023. 296 с.
9. Литвинська С.В. Діловий протокол та етика спілкування : навч.-метод. посіб. Київ: Талком, 2024. 160 с.
10. Литвинська С.В. Документаційне забезпечення господарчо-договірної діяльності в авіаційній галузі. *Бібліотекознавство. Документологія. Інформологія*. 2020. № 1. С. 57–64.
11. Литвинська С., Кошетар У., Шевчук І. Конфіденційні ділові наради й переговори: організація захисту інформації. Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. Конф. м. Полтава, 24 листопада 2022 р.
12. Литвинська С.В., Приходько О.Ю. Формування професійно-мовленнєвої компетентності як обов'язкової складової професійної компетентності майбутнього фахівця. *Інформація та соціум*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С.138-140.

- 13.Литвинська С.В. Роль комп'ютерних технологій в системі машинного перекладу українськомовних текстів. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 01 листопада 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 47-48.
- 14.Литвинська С.В., Сібрук А.В. До питання про норми написання назв виробничих марок і технічних виробів українською мовою. *Світові виміри освітніх тенденцій* : збірник наукових праць / за заг. ред. Г.В. Межжеріної, О.Ю. Корчук ; Навчально-науковий інститут міжнародного співробітництва та освіти. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 41-43.
- 15.Литвинська С.В., Стецик Х.М. Помилки в термінологічних стандартах (на прикладі ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»). *Термінологічний вісник*. 2021. Вип.6. С.68-76.
- [16.](#)Литвинська С.В., Стецик Х.М. Назви жителів перейменованих українських міст: творення і вживання. *Міжнародний філологічний журнал*. 2024. Т.15. №2. С.43-53.
- 17.Лисак В. М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. Львів : Львів. торг.-екон. ун-т, 2020. 328 с.
- 18.Мамич М. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч.-метод. посіб. 2-е вид., доп. та переробл. Одеса : Фенікс, 2020. 164 с.
- 19.Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 192 с.
- 20.Сібрук А., Литвинська С. Українська мова як маркер національної ідентичності (на прикладі вивчення дисциплін мовознавчого циклу в ЗВО України). *Наукові праці МАУП. Філологія*. 2023. Вип. 5 (10). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023. С.30-36.
- 21.Український правопис. К : Наукова думка, 2019. 393 с.